

AJUTOARELE CRONICARULUI

- Allo !
- Da...
- În sfârșit, te gădesc. Parcă ești o nălucă : la redacție nu, acasă nu...
- M-ai găsit.
- Să fie într-un ceas bun ! Scrii cronică la spectacolul de alaltăseară ?
- Da, o scriu.
- Și... unde ai ajuns cu ea ?
- La cuvintele „cît despre actori...”
- Bravo, te-am prins la țanc.
- La care țanc ?
- De la bun început, o precizare : nu vreau să fac niciun fel de ingerințe în munca ta de critic.
- Nici nu trebuie. Și nici nu poți.
- Tocmai. Te întreb doar așa, colegial. — nu te uita că-ți sînt șef de secție, că-s mai bătrîn, că am experiență, nu te lăsa influențat de nimic : ți-au plăcut actorii ?
- Unii da, alții ba. Pe cîțiva nici nu i-am observat.
- Aha, nu i-ai observat... Și printre aceștia era și Crocodelea ?
- Care Crocodelea ?
- Nu este în distribuție unul Crocodelea ? Te întreb fiindcă eu n-am văzut spectacolul.
- Nu e niciun Crocodelea. E un tînăr care se numește Corodel, Luță Corodel.
- Era unul din fiii voievodului ?
- Nu. E unul din oștenii care mor în luptă.
- Dar înainte de a muri cum a jucat ?
- N-a jucat de loc. Intră în scenă, spune „săriți !” și cade.
- Înșă cum cade ? Asta-i întrebarea...
- N-ai vrea să ajungi mai iute la chestiune ? Oculurile prea mari îmi produc amețeli. Am fost și la O.R.L. pentru asta, dar se pare că n-am leac.
- Uite care-i chestiunea. Omul de care-ți pomenesc e tînăr, cu un talent care pare să iasă din comun și pe care-l așteaptă, se zice, zile mari. Poate că rolul lui de aici nu-i cine știe ce, dar în piesa următoare...
- Eu nu scriu despre piesa următoare.
- Știu, dar maică-sa pretinde că băiatul e și cam persecutat de regizor.
- Maică-sa ?
- Da, nu te mira atît de pronunțat și caustic, n-am nimic cu ea, e secretară tehnică la Întreprinderea de perdele pentru instituții și organizații economice, și cînd am renovat redacția, cine ne-a dat sprijinul cel mai neprecupețit cu putință ? Ea săraca. Acuma ce-ți cer eu ?... Nu-i bine spus „cer”, ce te rog eu ? Dacă poți, spune un cuvînt bun despre băiat. Nu că să-l lauzi, dar o vorbă caldă acolo, că n-o fi foc. Nu zici nimic ?
- Pur și simplu nu știu ce să zic.
- Eu te-am rugat, tu meditează : și nu fii cum vă denumesc actorii pe voi cîteodată, „cîine”...

- Tovarășul cronicar?
- El.
- Un moment să vorbiți cu tovarășul profesor.
- Vorbesc.
- Allo! Salut critica tinăra și diligentă. Ce mai faci?
- Uă mulțumesc, bine.
- Scrii mereu... te citesc, te citim, combați nu glumă. Apropos: ai fost cumva la premiera de alaltăseară, la teatrul Experimental?
- Am fost.
- Dumneata scrii despre reprezentație sau altcineva?
- Eu.
- Mă bucur mult. Om avea deci o cronică obiectivă și competentă. Ce s-ar putea cere mai mult?
- Chiar.
- Nu îndrăznesc să te întreb dacă ți-ai format o părere definitivă. Știu în orice caz că n-ai niciodată două.
- Elaboram. Mă aflu asupra hîrtiei.
- Așa...
- Așa.
- Mă ierți că te întreb totuși: cum ți s-au părut personajele feminine?
- Mde...
- Toate?
- Pe dumneavoastră vă interesează toate, un grup sau una anume?
- Pe mine mă interesează mai ales fecioara care se jertfește pentru a-l scoate din cumpănă pe logofăt. Logofătul nu mi s-a părut prea inspirat, tot timpul ridica tonul la țipăt dar fata m-a impresionat. Ce crezi?
- Dacă v-a impresionat...
- Nu cunoști biografia ei, n-ai cum, trebuie însă să-ți spun că ea după ce a ieșit de la Institut a fost foarte bolnavă, a avut o astenie stupidă combinată cu o colibaciloză dementă care s-a complicat cu o poliartrită nenorocită, așa că n-a mai plecat la Oradca sau la Constanța ori la Bacău, — nu știu unde a fost repartizată — și a rămas corp ansamblu aici. N-aș fi fost atât de bine informat dacă n-ar fi luat-o de nevastă nepotul meu de soră care își neglijează sărmanul serviciul și bate toată ziua scările direcției, Consiliului, Sfatului să obțină prăpădita aceia de încadrare. Ori în piesa de care vorbim fata dă un fel de examen, după mine strălucit, dar în sfîrșit... Îți dai seama că o notă proastă pentru ea ar însemna zădărnicierea tuturor încercărilor, mai ales că la teatru, o cam mîncîncă... Știi cum e pe acolo, nu e cazul să te informez eu. Ți le povestesc pe toate nu ca să te influențez, dar ca să fii și dumneata în cunoștință de cauză. În spatele fiecărui rol, nu-i așa, e un om. Și fiecare om e un ce... Ei, te las să scrii, îți urez o cronică superbă, cum ne-ai obișnuit și... să ne vedem cu bine.
- Uă salut, tovarășe profesor.
- ...
- Tu ești?
- Eu. De ce țiți în telefon?
- Sînt la unul public, pe stradă și trec tramvaiele mereu... Mă auzi?
- Te aud. Ce-i?
- Aoleu ce ursuz ești azi. Am luat clătite de la „Gospodina”. Îți convine desertul? Sau să cumpăr și mere?
- Mătușică dragă, mă chinui cu o cronică, lasă-mă acuma, cumpără ce-ți place.
- Dragă, sînt cu Coca — mă auzi? — ea zice că alaltăseară tremura toată lumea pe scenă...
- Da, sala era cam neîncălzită.
- Nu glumi, că eu vorbesc serios. De tine tremurau. Cică te uitai așa crunt că li s-a făcut tuturor inima mică.
- Foarte rău.
- Rău, nerău, vorba e că ea vrea să te întrebe dacă te încruntaseși fiindcă nu-ți plăcea cum joacă dînsa sau fiindcă nu-ți suridea spectacolul în general... Ce?
- Ce, „ce”?
- Nu vorbesc cu tine, tu taci puțin, stai că-mi mai suflă ea ceva... Aha!... Auzi? Zice că alaltăseară s-au bilbiuit toți îngrozitor, erau crispați, timorați și dacă ai butea să mai vezi o dată spectacolul miine...

— Nu știu... Nu pot... Ce-i treaba ta? De ce-mi telefonezi tu? De cînd te ocupi cu misilia artistică?

— Ho! N-apucă omul să deschidă gura și ai și intrat în criză de principialitate... M-am întîlnit cu fata întîmplător și mi s-a plîns așa, omenește. Mă amestec cu vreodată în cronicile tale? Se poate oare amesteca cineva în ceea ce scrii?... Ei, ce ți-aduc? Clătite sau mere?

— Nu știu, nu vreau nimic.

— Bine, aduc de toate... Coca îți urează succes și n-are nici o pretenție... Gata, am terminat. Te pup, moartea intervențiilor!

— Ai terminat cronica?

— Allo! Cine e la aparat?

— Te întreb cînd ai de gînd s-o aduci! Costăchescu la telefon...

— Bună ziua, tovarășe redactor-șef adjunct. Într-o oră sînt la gazetă.

— Cum e cronica?

— Are patru pagini.

— Spectacolul?

— Potrivit. Ideia autorului e destul de originală...

— Scenografia?

— Decorurile se îmbină cu lumina într-un efect de sugestie care...

— Costumele? Plac?

— Aici e latura slabă a montării: mult cîlt, culori fade, materiale rău alese...

— Nu-mi vine a crede. Asta e o fată cu însușiri, n-ai scris chiar dumneata că a luat premiul la un concurs pe țară?

— În 1957.

— Deci după Eliberare...

— Sînt niște costume împovărate, fără stil.

— Eu nu le-am văzut, dar n-a fost om cu care să mă întîlnesc și care să nu-mi atragă atenția asupra talentului fetei. Evident, gustul e al dumitale; cronica e a dumitale; dar există, șper, și în estetică anumite criterii obiective că altminteri ajungem la pepeni artistici.

— Îmi permit să vă semnez că în privința esteticii scenografelor sînt complet ageamii, n-am niciun fel de criterii.

— Mă rog. Cînd vom citi articolul, vom opina.

— Desigur.

— ...Și vezi: nu mai trăgăna, că și așa sîntem întîrziți.

— Am citit cronica dumitale, n-am timp să te văd, fii amabil și ascultă-mi opinia la telefon.

— O ascult.

— Un redactor-șef n-are vreme de nimicuri. Deci numai cîteva păreri generale. Unu: partea referitoare la piesă e excelentă. Te felicit.

— Mulțumesc, tovarășe redactor-șef.

— Ai sesizat subtil esența concepției regizorale.

— ...

— Cînd ajungi însă la actori, totul e amalgamat ba uneori devine deadreptul confuz. Probabil că erai obosit, sau cine știe... N-ai vrea să-ți mai revezi textul aici? Cred că ar fi spre onoarea semnăturii dumitale. Nu cunosc spectacolul dar ideia scrisă că „fata care se jertfește pentru logofăt e o astenică stupidă de la Constanța sau Oradea” mi se pare o observație, nu te supăra, cam improprie. Pe urmă, ce-i asta: „Corodel se înfășoară frumos în perdelele «instituției»? Se joacă în perdele sau în decoruri? Fiindcă mai departe spui chiar dumneata, că din punct de vedere estetic scenografia aglomerează locul de joc cu intervenții, „mere și clătite”. Poate că o explicație în plus n-ar strica. Oricum, te rog să-ți mai citești o dată dactilograma. Or fi și scăpări ale mașinii de scris. De acord?

... De acord.

pentru conformitate,

Valentin Silvestru